

Kursplan

Fakulteten för teknik

Sjöfartshögskolan

1M705U Maskinbefäl klass VII, 45 högskolepoäng

Engine Officer Class VII, 45 credits

STCW-referens

Section A-III/3, Chief engineer officers and second engineer officers. Section A-VI/1.2. Basic Safety Training. Section A-VI/4.1-3 Medical first aid. Section A-VI/2.1-6 Survival crafts and rescue boats. Section A-VI/3.1-4 Basic and Advanced Fire fighting. Section

Huvudområde

Sjöfartsvetenskap

Ämnesgrupp

Sjöfart

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2025-12-08.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2026.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet.

Mål

Delkurs, Miljö, regelverk och säkerhet ombord, 2,5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för internationella konventioner för säkerhet och miljöskydd inom

sjöfarten

- söka fram och förklara för fartygsdriften relevant nationell lagstiftning
- beskriva miljöpåverkan från fartygsdrift och utsläpp från fartyg
- redovisa påkrävda försiktighetsåtgärder ombord för att skydda den marina miljön
- beskriva principer, ansvar och krav för arbetsmiljön ombord samt den personliga säkerheten ombord, inklusive val och användande av personlig skyddsutrustning
- analysera risker, tillbud och olyckor och identifiera tilltag för att systematiskt åtgärda och förbättra arbetsmiljön ombord.

Delkurs, Hälso- och Sjukvård, 2 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- beskriva nödvändiga insatser då första hjälpen ges vid skada
- utföra första hjälpen inklusive HLR
- redogöra för lagar och författningar som rör sjukvård till sjöss
- Nyttja Radio/Tele Medical vid behov.

Delkurs, Överlevnadsteknik och Räddningsutrustning, 2 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- tillämpa överlevnadsteknik i händelse av fartygs övergivande samt hantera livräddningsutrustning
- agera som livbåtschef samt livflotteschef i en nödsituation.

Delkurs, Brandskydd (grundläggande & avancerad), 2,5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för brandsläckningsmetoder, förebyggande brandskydd och risker vid brandbekämpning
- genomföra praktiska övningar på brandfält enligt gällande regler för grundläggande och avancerad brandsläckning.

Delkurs, Skeppsteknik, 4 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- beskriva fartygs huvuddimensioner, konstruktionsdelar och vattentäta indelning
- beräkna intaktfartygs djupgående och trim samt bedöma fartygs intaktstabilitet enligt IMO's stabilitetskrav för alla fartyg
- redogöra för sambandet mellan fartygets fart, effektbehov och bränsleförbrukning.

Delkurs, El- och reglerteknik, 7 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- använda de grundläggande elektrisk och magnetiska begreppen
- beskriva grundläggande principer för generatorer, elmotorer och transformatorer
- redogöra för grundläggande elsäkerhet
- utföra grundläggande praktiska mätningar i elektriska installationer
- utföra grundläggande beräkningar i en- och trefaskretsar inklusive motorer
- utföra felsökning i elektriska kretsar
- redogöra för grundläggande komponenter som ingår i en reglerkrets
- redogöra för standardsignaler som finns i en reglerkrets
- utföra kalibrering av givare och mätomvandlare
- utföra inställning av regulatorer.

Delkurs, Underhållsteknik, 4 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för underhållsmetoder och underhållsutrustning
- redogöra för korrosion och korrosionsförebyggande åtgärder
- redogöra för vibrationers skadeverkningar samt effekter av höga/låga temperaturer
- redogöra och förklara underhållsfilosofier.

Delkurs, Fartygsdrift och Förbränningsteknik, 7 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- identifiera maskinsystem och dess komponenter
- redogöra för maskinsystemens funktion
- utföra start, stop och avställning av maskinsystem
- analysera driftens påverkan på fartygets säkerhet, miljö och redundans
- framställa grundläggande fartygstekniska systemschema
- hantera maskin- och oljedagböcker
- redogöra för regler och principer för vakthållning
- redogöra för kolvmotorers komponenter, uppbyggnad och funktion
- redogöra för dieselmotorbränslen/smörjmedel
- tillämpa grundläggande kolvmorteknisk beräkning
- redogöra för rökgasemissioners påverkan på hälsa och miljö
- redogöra för pannor och brännarens funktion och arbetssätt
- värdera rökgassammansättning utifrån gällande gränsvärden.

Delkurs, Rörsystem, Pumpar och Ventilation, 5 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för rörsystem, pumpar och dess grundläggande egenskaper
- redogöra för fläktar, ventilationssystem och dess grundläggande egenskaper
- tillämpa grundläggande tryck, flödes och effektberäkningar inom delkursens områden

Delkurs, Pneumatik och Hydraulik, 2 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för pneumatik- och hydrauliksystems uppbyggnad och ingående komponenter
- tolka scheman innehållandes grundläggande hydrauliska komponenter och funktioner
- konstruera grundläggande pneumatik- och hydrauliksystem.

Delkurs, Grundläggande Fysik och Termodynamik, 7 hp

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för grundläggande fysikaliska begrepp och enheter
- tillämpa grundläggande termodynamiskberäkning med gaslagar, första och andra huvudsatsen
- redogöra för huvudkomponenter och dess funktion i ett kylsystem
- redogöra för värmetransport genom olika skikt.

Innehåll

Delkurs Miljö, Regelverk och säkerhet ombord 2,5 hp

- Internationella konventioner och koder (SOLAS, MARPOL, ISPS och ISM-koden).
- Nationell lagstiftning relaterat till sjöfarten (Sjölagen, 6 kap.)
- Fartygssäkerhetslagen, Sjömanslagen och Mönstringslagen, (TSFS 2017:26 och TSFS 2010:96).
- Nationell lagstiftning relaterat till arbetsmiljö (Arbetsmiljölagen, TSFS 2019:56 samt relaterade föreskrifter från Arbetsmiljöverket).
- Risker och riskreducerande åtgärder i samband med arbete i slutna utrymnen, arbete med kemikalier, arbete med fallrisker och buller (inklusive hygieniska gränsvärden och SDS).
- Systematiskt arbetsmiljöarbete, inklusive riskbedömningar, skyddsorganisationen ombord samt krav om utredning och rapportering av incidenter och olyckor.
- Val och användande av personlig skyddsutrustning.
- Sjöfartens påverkan på den marina miljön och effekterna av förorening.
- Miljöskyddsåtgärder ombord utifrån MARPOL och TSFS 2010:96.

Delkurs, Hälso- och Sjukvård, 2 hp

- Anatomi och fysiologi.
- Olycksfallsvård, teori och obligatoriskt övningsmoment.
- Förgiftningar.
- Hjärt- och lungräddning med hjärtstartare.
- Radio/Tele medical.
- Fartygsapotek, allmän farmakologi.
- Sjukdomslära.
- Lagar och författningar som rör sjukvård till sjöss.

Delkurs, Överlevnadsteknik och Räddningsutrustning, 2 hp

- Räddningsutrustning, räddningsfarkoster och beredskapsbåtar.
- Överlevnadsteknik.
- Livbåtsövningar.
- Fartygs övergivande; risker och åtgärder.
- Helikopterräddning.
- Olika typer av nödsituationer.
- Pyrotekniska nödsignaler.
- Beredskapsplaner, mönstringslista och mönstringsstationer.
- Utrymningsvägar, intern kommunikation och larmsystem.
- Personlig räddningsutrustning.
- Sjösättningsanordningar samt metoder för sjösättning och sjösättning och ombordtagning med hänsyn tagen till väderförhållanden.

Delkurs, Brandskydd (grundläggande och avancerad), 2,5 hp

- Förebyggande brandförsvar.
- Bränders uppkomst.
- Släckmetoder och släckmedel.
- Kem- och andningskydd.
- Rökdykning i simulerad fartygsmiljö.
- Brandbekämpning ombord.
- Brandsäkerhetsorganisation.
- Räddningsledartaktik.
- Ventilationskontroll samt kontroll av bränsle och elsystem.

- Brandbekämpning där farligt gods är inblandat.
- Brandsläckning med vatten ombord på fartyg och dess inverkan på stabiliteten.
- Inspektion och underhåll av brandskyddsutrustning.
- Övningar på brandfält.

Delkurs, Skeppsteknik, 4 hp

- Fartygs huvuddimensioner, konstruktionsdelar och vattentäta indelning.
- Djupgående, trim och stabilitet enligt IMO:s krav för alla fartyg.
- Åtgärder kring läckstabilitet.
- Fartygs hydrostatiska data.
- Jämvikt villkor för flytande kroppar.
- Vädrets inverkan på fartygs stabilitet.
- Stabilitetskrav.
- Fria vätskeytor.
- Långskeppsstabilitet, trimberäkningar.
- Bedömning av GM genom rullningsprov.
- Fartygs motstånd.
- Enkel beräkningsmodell för hur fartförändringar påverkar effektbehov och bränsleförbrukning.
- Olika index för fartygs energieffektivitet.

Delkurs, El- och reglerteknik, 7 hp

- Likströmslära, grundbegrepp, spänningsfall, kortslutning, effekt, energi, mätinstrument och mätmetoder.
- Växelströmslära, grundbegrepp för enfas och trefas, effekt, energi och faskompensering.
- Elproduktion och distribution, elsystemet ombord, synkrongeneratoren, fasning, asynkronmotorn, startapparater, motorskydd och säkringar.
- Schemaläsning och montageövningar.
- Givare för temperatur, tryck, nivå och flöde.
- Signalstandard.
- Mätomvandlare.
- Kalibrering.
- Processegenskaper, stegsvar.
- Regulatorinställning.

Delkurs, Underhållsteknik, 4 hp

- Instrument och utrustningar för tillståndskontroll.
- Praktiska tillämpningar.
- Grundläggande principer för underhållets planering.
- Underhållets betydelse för driftsekonomi och driftsäkerhet.
- Avvägning mellan förebyggande och avhjälpande underhåll.

Delkurs, Fartygsdrift och Förbränningsteknik, 7 hp

- Regler och principer för vakthållning i maskin.
- Fartygsdriftens miljöpåverkan.
- Driftteknisk dokumentation såsom pejllistor, maskin- och oljedagböcker.
- Fartygstekniska system och komponenter.
- Fartygsteknisk drift.
- Fartygstekniska simulatorövningar.
- Kolvmotorers arbetssätt och idealprocesser.

- Kolvmotorers verkningsgrad och förluster.
- Kolvmotorers konstruktion, funktion och egenskaper.
- Åtgärder för att säkerställa maskinanläggningars totalverkningsgrad.
- Diesel- och smörjoljor.
- Gränsvärden för fartygs rökgasemissioner.
- Rökgassammansättning och skadliga substanser i rökgaser.
- Pannors och brännarens funktioner och driftegenskaper.
- Värmesystems uppbyggnad och komponenter.

Delkurs, Rörsystem, Pumpar och Ventilation, 5 hp

- Inneboende egenskaper hos standardarmatur såsom rör och ventiler.
- Pumpars uppbyggnad och funktion.
- Driftegenskaper, karakteristikor, kavitation och bullerproblem.
- Grundläggande hydrodynamisk beräkning.
- Ventilation och luftkonditionering, system och komponenter samt luftkvalité.
- Sjöfartsverkets föreskrifter angående inomhusklimat och ventilation.

Delkurs, Pneumatik och hydraulik, 2 hp

- Ingående komponenter i pneumatiska och hydrauliska system.
- Pneumatiska symboler och scheman.
- Hydrauliska komponenter och system inklusive ritningssymboler.
- Hydraulsystem på fartyg inklusive underhåll.
- Hydraulvätskors tekniska och miljömässiga egenskaper.

Delkurs, Grundläggande fysik och Termodynamik, 7 hp

- Termodynamikens första och andra huvudsats i teori och tillämpningar.
- Tillståndsförändringar hos gaser.
- Kretsprocesser.
- Värmeöverföring mellan relevanta fartygstekniska medier och system.
- Principer för kylsystemens uppbyggnad, funktion och egenskaper.
- Köldmedier, dess egenskaper och miljöpåverkan.
- Läcksökning.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, självstudier samt examinerande tillämpningsövningar.

För att beredas närvaro på obligatoriska laborationer och övningar ska studenten ha anmält deltagande till universitetet. Anmälan görs på av universitetet utsett system samt vid tider som meddelas vid kursstart. Student som inte inom meddelad tid anmält deltagande kan beredas möjlighet att delta om plats finns ledig.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Examination sker genom:

- Miljö, regelverk och säkerhet ombord (tentamen), 2,5 hp
- Hälso- och sjukvård (tentamen), 1 hp
- Hälso- och sjukvård (tillämpningsövning), 1 hp

- Överlevnadsteknik och räddningsutrustning (tentamen), 1,5 hp
- Överlevnadsteknik och räddningsutrustning (tillämpningsövning), 0,5 hp
- Brandskydd (grundläggande och avancerad) (tentamen), 1,5 hp
- Brandskydd (grundläggande och avancerad) (tillämpningsövning), 1 hp
- Skeppsteknik (tentamen), 4 hp
- Elteknik (tentamen), 2 hp
- Elteknik (laboration), 1, hp
- Reglerteknik (tentamen), 3 hp
- Reglerteknik (laboration), 1 hp
- Underhållsteknik (tentamen), 3 hp
- Underhållsteknik (laboration), 1 hp
- Rörsystem, pumpar och ventilation (tentamen), 4 hp
- Pumpar (tillämpningsövning), 1 hp
- Pneumatik och Hydraulik (tentamen), 1,5 hp
- Pneumatik och hydraulik (inlämningsuppgift), 0,5 hp
- Grundläggande fysik och termodynamik (tentamen), 6 hp
- Termodynamik (laboration), 1 hp
- Fartygsdrift (simulatorkörning), 2 hp
- Fartygsdrift, olje- och maskindagbok (inlämningsuppgift), 1 hp
- Förbränningsmotorer och förbränningsteknik (tentamen), 3 hp
- Förbränningsmotorer (laboration), 1 hp

Omexamination vid teoretiska examinationer (tentamen, webbstest och inlämningsuppgifter) ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Omexamination i praktiska moment (tillämpningsövningar) ges en gång under kursens gång sen erbjuds studenten delta vid nästa examinationstillfälle.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

1M701I, 40 hp, 1M702I, 40 hp, 1M703I, 40 hp, 1M704U samt 1M704I, 40 hp.

Övrigt

Kursdeltagaren förväntas ha tillgång till dator (PC) med operativsystem ej äldre än 5 år, webbkamera, headset och internetuppkoppling med bandbredd om minst 10 Mbit/s.

Likaså förväntas studenten antingen ha tillgång till ordbehandlings- och kalkylprogram eller kunna använda sig av Linnéuniversitetets IT-tjänst för samma ändamål. För uppkoppling mot Linnéuniversitetet kan VPN-programvara behöva installeras (tillhandahålls av Linnéuniversitetet men installeras av student).

Närvaro på Sjöfartshögskolan kommer krävas för ett genomföra och examineras i praktiska och certifikatsgrundande moment. Närvarokrav anges i schemat i samband med kursstart. Totalt beräknas närvaron vara två skilda kursveckor per termin och student.

Efter genomgången kurs med godkänt betyg får studenten följande certifikatsgrundande utbildningsintyg:

Maskinbefäl klass VII genom godkänd kurs om 40 hp

Grundläggande säkerhetsutbildning, (Basic Safety), genom följande delkurser:

- Miljö, regelverk och säkerhet ombord, 2,5 hp
- Hälso- och sjukvård, 2 hp
- Överlevnadsteknik och räddningsutrustning, 2 hp
- Brandskydd, 2,5 hp
- Sjukvård, (Medical First Aid), genom delkurs Hälso- och sjukvård, 2 hp
- Brandskydd, (Advanced Firefighting) genom delkurs Brandskydd, 2,5 hp
- Räddningsfarkoster och beredskapsbåtar (Survival crafts and rescue boats), genom delkurs Överlevnadsteknik och räddningsutrustning, 2 hp

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Miljö, regelverk och säkerhet ombord

Thomsson, Peter. Widlund, Mattias. *Sjöfartsskydd & ISPS koden*. Jure förlag AB. Senaste utgåvan. ca 230 sidor används i kursen.

Sjöfartens arbetsmiljöhandbok. Senaste utgåvan. Sjöfartens arbetsmiljönämnd, <https://san-nytt.se>.

Internationella regelverk, Svenska författningar, Institutionen tillhandahåller litteraturen.

Hälso- och sjukvård

Första hjälpen ombord, Edman, Snöberg. Jure Förlag AB. Senaste utgåvan. 144 sidor.

Överlevnadsteknik och räddningsutrustning

Åkerblom, Boberg Gustafsson. *Grunder i sjösäkerhet*. Jure Förlag AB. Senaste utgåvan. 195 sidor.

House, D.J. *Marine survival*. Witherby Seamanship International. Senaste utgåvan. 300 sidor.

Brandskydd

Carlsson, Lars-Eric, Lundmark, Lars. *Brandskydd ombord*. Jure Förlag AB. Senaste utgåvan. 90 sidor.

Skeppsteknik

van Dokkum, Klaas. *Ship Stability*, Dokmar. Senaste utgåvan. 80 sidor.

Andersson, Tommy. *Maskinlära för sjöpersonal*. TA-driftteknik. Senaste utgåvan. 422 sidor.

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

El- och reglerteknik

Andersson, Tommy. *Maskinlära för sjöpersonal*. TA-driftteknik. Senaste utgåvan. 422 sidor.

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

Teknisk formelsamling. Sjöfartshögskolan

Malmberg, Göran, Nyborg, Kim. *Praktisk Processautomation.* Sjöfartshögskolan. Senaste utgåvan. 180 sidor.

Underhållsteknik

Kans Mirka, Ingwald Anders, Tretten Phillip, Ylipää Torbjörn. Underhåll och driftsäkerhet - en introduktion, 2025. Studentlitteratur AB, Lund. ISBN: 978-91-44-18584-2. 60. 300 sidor.

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

Rörssystem, Pumpar och Ventilation

Andersson, Tommy. *Maskinlära för sjöpersonal.* TA-drifsteknik. Senaste utgåvan. 422 sidor.

Process Contact Scandinavia AB. Pumphandboken,. Thelin Läromedel. Senaste utgåvan. 200 sidor.

Teknisk formelsamling. Sjöfartshögskolan

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

Pneumatik och hydraulik

Andersson, Tommy. *Maskinlära för sjöpersonal.* TA-drifsteknik. Senaste utgåvan. 422 sidor.

Isaksson Ove, Grundläggande hydraulik, 2017. BoD - Books on Demand, Stockholm, Sverige. ISBN: 9789176996355. Ca 300 sidor används i kursen.

Teknisk formelsamling. Sjöfartshögskolan

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

Fartygsdrift och förbränningsteknik

Andersson, Tommy. *Maskinlära för sjöpersonal.* TA-drifsteknik. Senaste utgåvan. 422 sidor.

Teknisk formelsamling. Sjöfartshögskolan

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen

Grundläggande fysik och Termodynamik

Teknisk formelsamling. Sjöfartshögskolan

Lektionsunderlag, Institutionen tillhandahåller litteraturen